

Bud'te milosrdní – M. J. Hus

Rožnov: 6.7.2015

Text: L 6, 36 – 38 *Protož bud'te milosrdní, jako i Otec váš milosrdný jest. Nesud'te, a nebudete souzeni. Nepotupujte, a nebudete potupeni. Odpuštějte, a budeť vám odpuštěno. Dávejte, a budeť vám dáno. Míru dobrou, natlačenou, a natřesenou, a osutou dadít' v lůno vaše; touž zajiště měrou, kterouž měříte, bude vám odměřeno.*

Spasitel milosrdný, uče své následovníky, vede je k tomu, aby svého Otce nebeského v milosrdenství následovali, a tak rozumu jejich i žádosti pozdvihuje, aby rozumějíce, žádost' svou v dobrém zpravili. Protož milosrdný spasitel nejprve hýbá naší žádostí k milosrdenství, říká: „Bud'te milosrdní, jako i otec váš milosrdný jest.“ Tu věz, že milosrdenství jest vůle, již někdo chce pomoci bídnému z bídy. A že Bůh má tu vůli, aby pomohl bídnému z bídy, protož slove milosrdný. A že nižádný člověk se nemůže zde v světě vymluviti, že by nemohl míti vůle, již by žádal pomoci bídnému z bídy. Ačkoli nemůže pomoci z bídy tak, jakož Otec nebeský může pomoci, komuž ráčí. Umějš tedy rozdělit: kterak Bůh jest milosrdný - že on nesmírně, a kterak člověk? - že jen skromně. Také věz, že milosrdenství, poněvadž je to vůle, jest v duši, ale skutek milosrdný ten ne každý jest v duši: jako nakrmení lačného, to jest zevnitřní skutek, ale vůle, jenž hnula jest člověkem, aby to nakrmení učinil, ta jest v duši. Protož mnozí jsú milosrdní, ač nižádnému z núze nepomohú; neb rádi by učinili, ale jsú nedostateční. A těm sú andělé zvěstovali pokoj na Kristovo narození, říkáce: Sláva na vysokosti Bohu, a v zemi pokoj lidem dobré vůle! A k tomu jednu řeči dva papežové svatí, Řehoř a Lev, říkou takto: Není prázdna ruka od daru, když skříně srdce naplněna jest dobré vůle. Tak míní, že když by člověk rukú rád dal někomu, aby jemu z núze pomohl, a nemá, tehdy ruka jeho již není prázdna, to věz, není bez odplaty. A z toho máš naučení, že někdo nic nedá chudému, a jest milosrdnější, než druhý, který mnoho dá; neb tento by rád dal z veliké lásky a žádosti i nemá, a onen dává z malé žádosti a z veliké zbytečnosti; a pán Bůh neváží, co kdo dá, ale z kterak dobré vůle a z veliké žádosti dá. Protož milý Kristus vida, ano mnozí mnoho peněz kladú v pokladnici kostelní, a jednu vdovu chudú, ana dva šarty měděné položila, povolav učedníků svých říká jim: Věru pravím vám, že vdova tato chudá více nade všecky vpustila jest v pokladnici. Neb všickni z hojnosti vpustili sú, ale tato z své chudoby vše, což jest měla, to jest vpustila, všecku stravu svú. Tak píše sv. Marek v 12 k. Z toho se naučme, abychom z veliké žádosti činili, což dobrého činíme, aby nás pochválil milosrdný spasitel, jenž dí: “Bud'te milosrdní, jako i otec váš milosrdný jest.”

Tu věz, že poněvadž milosrdenství jest vůle pomoci bídnému z bídy, když člověk může, že bída na člověku jest dvójí: jedna na duši a druhá na těle. Bída na duši jest hřích, hlúpost' a tesklivost'. Bída na těle žízeň, lačnost', nahota, nemoc, vězení, a nedostatek odpočinutí. A tak ktož kolivěk z dobré vůle žádá řadem pomoci komu z které kolivěk té bídy, ten jest milosrdný; a když moha, skutkem naplní, tehdy tím skutkem ukáže, že jest milosrdný. A věz, že pán Ježíš vypočítává v 25 k. sv. Mat. šest skutkův milosrdných tělestných. A jsú tito: Nakrmiti lačného, napojiti žíznivého, přijetí pocestného, odítí nahého, navštívití nemocného, vykúpití žalářovaného. A za ty činy milosrdné dá svým království nebeské, říká: Poďte, požehnaní otce mého! Vládněte královstvím vám připraveným od ustavení světa; neb lačen sem byl, dali ste mi jísti, žíznil sem a dali ste mi pítí, hostem sem byl a přijali ste mě, nah a oděli ste mě, nemocen a navštívilí ste mě, v žaláři sem byl a přišli ste ke mně. Aj ted' máš činy milosrdné, za něž vezmú milosrdní království nebeské, a nemilosrdní zatracení věčné. / Pak sedmý skutek milosrdný jest: mrtvého pohřbítí; jako činil sv. Tobiáš, pochovávaje židy, které sú zbýjeli pohané, když sú byli u vězení v Babyloně.

Pak také jest sedm skutkův milosrdných duchovních, a jsú tito: učiti hlúpého, raditi pochybujícímú, treskatí hřešícího, těšiti zamúčeného neb smutného, odpuštění vinu blížnímu, trpěti mile protivensství křivé, modlití se i za nepřátely. A jakož duše jest mnoho lepší než tělo, tak její bída jest mnoho horší než bída tělesná; a protož duchovní sedmero milosrdenství jest mnoho lepší, než sedmero milosrdenství tělesné. Na prvém založil Kristus zákon, i skutkem sám uče i přikázáním, říká učedníkóm: Učte všecky lidi! A to mají věrní křesťané milosrdenství všickni držeti časem svým, ale zvláště kněží, jenž mají učiti lid ne lžem, básním, neb neužitečným věcem, ale slovo boží, a to upřímno pro spasení, a ne pro lakomství. A k tomu učení zavázáni sú biskupové a faráři pod věčným zatracením, neb oni i příkladem dobrým i slovem božím mají pásti lid, jež jest krví spasitel svú vykúpil. Tolik o milosrdenství, o němž jest zvláště řeč ve čtení, neb dí milosrdný spasitel: “Bud'te milosrdní, jako otec váš milosrdný jest.” A že k milosrdenství přísluší pravý súd, protož ihned zapovídá spasitel všetečné súzení, jímž lidé súdí zle blížního; a dí takto: “Nechtějte súditi, abyste nebyli súzeni.”

Tu věz, jakož dí svatý Augustin, že někteří jsú skutkové zlí zjevní: jako smilství, nečisté mluvení, a jiní skutkové v sobě zlí; ty když někdo pozná na člověku, může i má súditi, že člověk ty skutky veda, zle činí, a že v tu dobu jest zlý, když zjevně přikázání Boží ruší. Pak druzí skutkové jsú, jenž mohú býti s hříchem, a také mohú býti bez hřichu: jakožto jísti, pítí neb mluvití. Protož vidím-li člověka, an jí, když se jiní postí, nemám ihned súditi, že by zle činil - neb snad teprv oběduje, aneb jest nemocen, a tak jí bez hřešení. Těž vidím-li, ano mluví mladý muž s mladú ženú, nemám súditi, by o zlém mluvili, jediné ač by slyšal, neb zjevná zlá znamení viděl. A tak když vidíme činy ty, jenž mohú dobrým úmyslem býti i zlým, máme se radějš domníti, že dobře sú učiněni; a trhne-li se mysl, chtěc přivoliti a tvrditi, že jsú ti činové zlí, máme nepřivoliti. Protož dí sv. Augustin: Nemůžeme-li se domnění vystríhati, neb jen jsme lidé, však odsuzování s přivolením nedopuštějme. A poněvadž takých činů, jenž mohú dobří býti, nemáme súditi, ani těch srdcí, jichž neznáme, a skutků nevidíme, nemáme súditi. Toho sú kněží nedrželi, jenž dobré skutky Kristovy za zlé měli; a hřešili tím súzením, že kající již hříšníky měli sú za hříšné. Tak jest také zle súdil zákonník Šimon Maří Magdalenu, říká, že hříšnice jest. Tak jest také

zákonník súdil zjevného hříšníka a jiných mnoho, řka: „Nejsem jako jiní, a jako tento zjevný hříšník. A v tom hříše běží obecné lidé; protož dí spasitel: “Nechtějte souditi, abyste nebyli súzeni.“

Tu mají soudci ucho přiložiti, aby bez viny nesúdili, a také aby milosrdně súdili. Také máme všichni pilni býti, abychom nic křivě nesúdili. Křivě súdí, ktož o některých věduce, že jsou bohatí aneb potřebu sobě hodnú mají, praví, že jsou chudí, aby jim jiní dávali. Také v tom súzení jsou ti, kteříž řkú o chudém, že dosti má, proto aby jemu sám nedal aneb jiný, an nebožec jest nuzný. To každé súzení zapovídá Kristus, řka: ‘Nechtějte souditi, abyste nebyli súzeni.’ Nechtějte súditi všetečně, abyste nebyli potom súzeni od Boha spravedlivě pro súzení.

Dále zapovídá spasitel všetečné odsuzování, řka: “Nechtějte odsuzovati, a nebudete odsúzeni.“ Nechtějte odsuzovati, totiž všetečně k zatracení, ani živého člověka ani mrtvého, nebt’ ten súd na Boha sluší, a vy nevíte, co Bůh s mrtvým jest učinil, a co učiní ještě s živým hříšníkem, jenž nyní jest zlý, a ihned potom bude dobrý. Příklad na Pavlovi, jenž jeda, aby hubil křesťany, ihned jest obrácen. Petr zapřev Krista pod přísahú, ihned jest plakal. Onomu řekl Kristus: Saule, Saule! co mi se protivíš? a na tohoto mile vzešel. Také Matúš, zjevný hříšník, na mýtě sedě jest povolán. Maria Magdalena přišla hříšnice k Ježíšovi a nohy zmyla, a prvé pro žalost’, a pro milování od hříchů jest vyčištěna. Zacheus, hříšník nad hříšníky, a Spasitel se sám k němu zove, řka: Zachee! chvátaje sestup, nebt’ dnes musím v tvém domu přebývati. Opět zjevný hříšník šed se zákoníkem do chrámu, vrátil se domů, jsa dobrý. A lotr vise na kříži, a rúhav se spasiteli svému, uslyšal jest po skrušení: Věru pravím tobě, dnes budeš se mnú v ráji! Aj teď máme příklady zjevné, abychom nižádného neodsuzovali na zatracení, ač vidíme, že jest veliký hříšník; neb dí sv. Augustin: Z nekajčnosti konečné, dokavad v těle zde člověk živ jest, nemůže súzen býti; neb o nižádném nemáme zúfati, dokud Boží hovění vede ku pokání, aby z tohoto světa nezachvátil zlého člověka; neb Bůh nechce smrti zlého, ale aby se obrátil a byl živ. Pohanem jest dnes, odkud víš, nebude-li křesťanem? Židem jest dnes, co díš, uvěří-li zajtra v Krista? Kacíř jest dnes, co díš, když zajtra bude držeti obecnú víru? Odlúčený jest dnes, co díš, když zajtra přistúpi k obecnému pokoji? Co díš, když ti, kteréž v hříchu v kterémkolvěk znáš a jako najzufalejší odsuzuješ, prvé, než tento život skonají, se budou kát? Slyš: Nechtějte před časem súditi! To vše sv. Augustin.

Ale dí někto: Však sv. Pavel súdí, řka, že smilníci, cizoložníci a lakomci království nebeského nebudú míti; aj teď odsuzuje. Tu věz, že písmo svatého Pavla i jiné, kteréž praví, že hříšníci všelijací nebudú spaseni, vždy míní tak, pokud se nepokají; a tak každý člověk, vida druhého, an smilní, neb jiný hřích smrtelný činí, móż ho súditi a řeci jemu: Ty budeš zatracen, pokud se nepokaješ! Tež i se móż súditi, řka: Mám hřích do sebe smrtelný, jistě budu zatracen, pokud se nepokaji. Ale bez té příčiny nemá o nižádném řeci: Tento bude zatracen! Jedné ač by jemu Bůh zjevil. A o sobě má míti naději, že se pokaje a bude spasen. A tak má vážiti velmi člověk odsuzování, že zapovídá je spasitel pod svým odsúzením k věčnému ohni, řka: “Nechtějte odsuzovati, a nebudete odsúzeni.“

Pak dále prikazuje spasitel, netoliko abychom křivdy bližnímu nečinili, ale abychom, když nám křivdu učiní, milosrdně odpustili, když dí: “Odpúštějte a budete puštíni.“ Tu věz, žeť některé biblí mají: “Odpúštějte, a bude odpuštěno vám.“ A móż dobře obé státi takto: “Odpúštějte,“ totiž vinu milosrdně, “a budete puštíni“ z viny; a opět: “Odpúštějte“ viny bližním, “a bude odpuštíno vám,“ co ste provinili.

Dále prikazuje spasitel, dávati bližním, řka: “Dávajte, a dáno bude vám.“ Dávajte věci časné milosrdně, a bude dáno vám královstvie nebeské. “Míru dobrú, a plnú, a natlačenú, a vrchovatú dadí v lúno vaše.“ Tú řečí ukazuje spasitel, že chudí, jenž berú almužnu, dadí vám odplatu blahoslavenství, kteréžto slove proto “míra“, že podlé zaslúžení člověka bude měreno. A slove “míra dobrá,“ neb jest z nejlepších věcí; a slove “plná,“ neb nic v duši nenechá prázdného; a “natlačená,“ neb tak bude blahoslavenstvie dáno, že nebude moci býti z člověka vysuto, neb od něho odjato; a slove vrchovatá, neb zevnitř na všechny strany bude radost nesmírná. Tú měrú odměří Pán Bůh, a dá milosrdným to, což jest oko nevidalo, ucho neslyšalo, ani jest na srdce člověka vstúpilo. A abychom byli milosrdní, a jisti odplatú, dí dále spasitel: “neb tůž měrú, kteréž měřiti budete,“ to jest, milosrdně-li činiti budete, „odměreno bude vám;“

Tu mají znamenati i ti, ktož jsou dobře živi, a mají býti veselí, slyšice od Krista, kterakú měrú bude jim odměreno, i zlí, čekající na se hroznú odměru; o níž dí Bůh v Apokalypse: Kterak velice se chlubila a v rozkoši jest byla, tak velikú dajte jí muku a lkání veliké. To dí o Babyloně, jenž jest sbor všech zatracenců. A tak máme z tohoto naučení Kristova, že každý, jakož zde živ bude, tak bude jemu zaplaceno: bude-li mnoho dobrého dobře činiti, vezme odměru radosti mnohé; pakli bude zle živ, běda jemu. Protož dí sv. Pavel: „Každý ponese neb vezme na své tělo, jakož nesl jest, to jest činil, buďto dobré neb zlé.“ Tuto také měl bych položiti o nevěrných měrách sedláckých i městských, ale bylo by dlúho; než krátce věz, že prikazuje Bůh, řka, Levit. 19: Nechtějte činiti nic křivého v súdu, v měření u váze a u míře: váha buď spravedlivá a závaží rovná, spravedlivý met, neb strych, neb džber, neb čtvrtce, neb měrice. Tu věděti má každý súdce, aby nic křivého nečinil, každý měřič, jenž pravidlem, provazem neb loktem měří, a také ktož váží, nasýpá a nalévá. Opět dí Bůh, Deut. 25: Nebudeš míti v pytlíku rozličných vah, menší a věčší, aniž bude v domu tvém míra věčší a menší. Váhu budeš míti spravedlivú a pravú, abys dlúho byl živ na zemi, kteréž dá tobě pán Bůh tvój. V ohavnosti má Bůh ty, kteréž činí ty věci, to věz, že křivě měří. A opět dí Šalomún, v Přísloví: Ohavnost jest Bohu váha a váha. Protož kdo chce nebýti ohavný Bohu, čiň dobře a dávaj míru pravú; neb i Kristus dí: Kterú měrú měřiti budete, tůž odměreno bude vám.“

Dajž Pán Bůh, abychme byli milosrdní, jiných všetečně nesúdili ani odsuzovali, jiným viny odpúštěli, a rádi chudým dávali, sami dobře živi byli, a jiné z lásky, když pobloudí, trestali, z naučení Pána našeho Jezu Krista, jenž jest nám činiti tak prikázal! Amen!